

Kommunledningskontoret, Ekonomi & finans
Kontaktperson: Peter Lindgren, tfn 13 51 88

Konkurrenspolicy för Kristianstads kommun

BAKGRUND

Kristianstads kommuns övergripande mål är att erbjuda medborgarna kommunal verksamhet av hög kvalitet och med hög effektivitet.

Medborgarna har ett intresse av att deras skatter och avgifter används till så bra verksamheter som möjligt med rätt kvalitet.

Konkurrensutsättning är en beteckning för en metod att systematiskt pröva om andra än kommunen kan driva en helt eller delvis offentligt finansierad verksamhet på ett effektivt sätt. Det övergripande syftet med konkurrensutsättning är att uppnå en ökad mångfald och valfrihet för medborgarna samtidigt som den egna verksamheten får en bedömning av sin effektivitet.

Kristianstads kommun verkar för att stimulera konkurrensutsättning på olika sätt. Kommunen har en öppen inställning till att pröva möjligheterna till alternativa driftsformer.

Företag kan utmana verksamhetsområden inom kommunen genom att beskriva vad som utmanas i syfte att genom ett upphandlingsförfarande ha möjligheten att överta verksamhet. Undantagna från utmanarrätten är myndighetsutövning och strategiska funktioner, som enligt lag eller beslut av kommunfullmäktige ska undantas.

Berörd nämnd/styrelse har en skyldighet att göra en bedömning av utmaningen genom en konsekvensanalys innan man fattar beslut om åtgärd.

Konkurrensalternativ är bl a;

- upphandlad verksamhet (entreprenader)
- enskild bidragsfinansierad verksamhet
- köp av enskilda platser
- kundvalssystem
- gemensam nämnd
- kommunala företag
- kommunalförbund

En kortare beskrivning av konkurrensalternativen framgår av bilaga till denna policy.

MÅL

All kommunal verksamhet, med undantag för myndighetsutövning och de strategiska funktioner som enligt lag eller beslut av kommunfullmäktige ska undantas, ska prövas för konkurrensutsättning.

TILLÄMPNINGSSOMRÅDE

Konkurrens policyn gäller för hela Kristianstad kommuns organisation. Kommunal verksamhet som drivs i annan form, såsom kommunala bolag, ska efter beslut i respektive styrelse ansluta sig i tillämpliga delar till denna policy.

ANSVARSFÖRDELNING

Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige antar konkurrens policyn och fastställer årligen planerad konkurrensutsättning i och med fastställandet av budget för nästkommande år.

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen har, under kommunfullmäktige, det övergripande ansvaret för konkurrensfrågorna inom kommunen. I ansvaret ingår att;

- besluta om tillämpningsanvisningar och svara för tolkningar av konkurrens policyn
- initiera erforderliga förändringar av policyn och tillämpningsanvisningar
- ansvara för hantering av övergripande personalfrågor
- ansvara för att kompetens finns för att policyn skall kunna realiserar
- vara beslutsfattande i de fall där en nämnd inte kan hantera ett beslut
- ansvara för att kontinuerlig information och kommunikation sker med det lokala näringslivet.

Nämnd/styrelse

Det är respektive nämnd/styrelses ansvar att föreslå och planlägga om vilka verksamheter som ska konkurrensutsättas.

Förvaltningschef

Förvaltningscheferna ansvarar för att konsekvensanalyser genomförs. Resultatet av analysen presenteras för nämnd/styrelse som beslutar om åtgärd.

Förvaltningschefen svarar för att åtgärden genomförs.

Förvaltningschefen ansvarar för information till berörda medarbetare och kunder/brukare/medborgare.

Kommunledningskontoret

Inom kommunledningskontoret utses en strategisk funktion som är behjälplig som stöd i frågor som rör genomförandet i förvaltningarna, värderingar och arbetet med konsekvensanalysen. Funktionen bör omfatta medarbetare med kompetens i allmänna rättsliga frågor, upphandling, arbetsrätt, ekonomi och uppföljning samt kvalitetsarbete.

Den strategiska funktionen bör, förutom stöd till förvaltningarna, ha till uppgift att vara en naturlig del i ärendeberedningen inför beslut i respektive nämnd.

GENOMFÖRANDE

Nämnd/styrelse ska i en konkurrensplan beskriva vilka verksamhetsområden som är möjliga att konkurrensutsätta.

Dessa verksamhetsområden prioriteras för genomförande i en plan som följer budgetarbetet på kort och lång sikt (1-3 år).

Planerna sammanställs till kommunens verksamhetsplan, där en total bedömning av vad som kan konkurrensutsättas under kommande år beskrivs.

Kommunfullmäktige fastställer planerad konkurrensutsättning i och med fastställande av budget för nästkommande år.

KONSEKVENSANALYS

Beslut om konkurrensutsättning skall föregås av en konsekvensanalys. Analysen skall belysa om konkurrensutsättningen kan generera ekonomiska, kvalitetsmässiga eller andra fördelar. Särskild hänsyn tas till att kommunen inte avhänder sig kompetens som köpare. Konsekvensanalysen skall innehålla följande delar;

1. **Nulägesanalys.** En beskrivning av den nuvarande verksamheten, dess delar och processer. Beskrivningen skall vara utformad så att den dels kan utgöra underlag för ett politiskt ställningstagande och dels utgöra stommen till ett underlag för konkurrensutsättning. Innehållet skall ange kostnader för verksamheten samt beskriva möjligheterna till besparingar.
2. **Marknadsanalys.** För att konkurrensutsättningen skall vara meningsfull måste det finnas en väl fungerande marknad i konkurrens med kunniga leverantörer. Riskerna för monopol och oligopol skall beaktas i marknadsanalysen. Marknadsanalysen skall belysa kostnadsnivån på den beskrivna verksamheten.
3. **Personalfrågor och avvecklingskostnader.** Beslut om konkurrensutsättning av den aktuella verksamheten skall belysa de kortsiktiga och de långsiktiga personalpolitiska och personalekonomiska konsekvenserna. Beräknade avvecklingskostnader skall redovisas och bedömas mot beräknad avtalstid.

Konsekvensanalysen lämnas till kommunledningskontoret för bedömning innan ärendet förs till beslut.

KVALITETSKRAV OCH LEVERANTÖRSBEDÖMNING

Särskild uppmärksamhet skall ägnas åt kvalitetsfrågorna. Detta gäller för både konsekvensanalysen som konkurrensutsättningen.

För upphandlingar gäller lagen om offentlig upphandling (LOU) krav på leverantörer beträffande ekonomi och brottslighet. Samma förutsättningar skall även gälla för andra typer av konkurrensutsättning.

UPPFÖLJNING

Varje nämnd skall årligen, i samband med årsredovisningen, till kommunfullmäktige redovisa en sammanställning över uppföljningen av nämndens program för konkurrensutsättning. Det skall framgå vilka beslut som fattats om konkurrensutsättning samt vad besluten konkret har utmynnat i.

FACKLIGT INFLYTANDE

Personalorganisationerna ska erbjudas att delta i processen i så stor omfattning som möjligt med hänsyn tagen till konkurrensneutralitet och organisationens ansvar att företräda medarbetarna.

JÄV

Om jäv för förtroendevalda och medarbetare samt för personalföreträdare i ärenden som avser beställning eller upphandling i kommunen finns bestämmelser i kommunallagen.

Den som deltar i beredningen av ett konkurrensutsättningsärende ska uppträda så att förtroendet för dess opartiskhet inte rubbas.

Kort beskrivning av konkurrensalternativ

Upphandlad verksamhet (entreprenad)

Upphandling är idag den vanligaste formen av konkurrensutsättning. Upphandlingen skall genomföras enligt lagen om offentlig upphandling (LOU) samt kommunens inköspolicy. Egenregiverksamheten får lämna anbud. Det skall finnas klara skiljelinjer mellan de som avger ett anbud och de som deltar i upphandlingen. Extern kompetens som anvisas av kommunstyrelsen skall anlitas vid beräkning av den egna verksamhetens kostnader.

Enskild bidragsfinansierad verksamhet

Enskilda huvudmän kan få bidrag från kommunen till finansieringen av sin verksamhet. Det finns då inget uppdrag från kommunen och det offentliga påverkar genom att ta ställning till ansökan, bevilja eventuella tillstånd och utöva tillsyn alternativt sin rätt till insyn samt genom att sätta upp bidragsregler. Enskilda huvudmän är t ex fristående förskolor och skolor som regleras genom skollagen och om de får tillstånd, av kommunen när det gäller förskolor och Skolverket beträffande skolor, har rätt till kommunala bidrag.

Kommunala bidrag kan också utges till föreningar som driver sina egna anläggningar.

Köp av enskilda platser

Kommunen köper en tjänst av ett företag eller organisation i stället för att själv utföra verksamheten. Köp av enskilda platser kan t ex gälla när kommunen placerar ungdomar på privata behandlingshem.

Kundvalssystem

Kundvalssystem med eller utan checkar är ett system där brukarna fritt kan välja mellan kommunala utförare och av kommunen auktoriserade utförare. Kan förekomma inom skola, barnomsorg, och äldre- och handikappomsorg.

Gemensam nämnd

För att flera kommuner eller landsting/region skall kunna driva verksamhet tillsammans kan en gemensam nämnd bildas. Respektive kommunfullmäktige-församling väljer ledamöter till den gemensamma nämnden. Någon av kommunerna är värd för den gemensamma nämnden.

Kommunala företag

Kommunal verksamhet kan drivas som ett företag i form av t ex aktieföretag eller stiftelse. Kommunfullmäktige beslutar om ägardirektiv. Ett kommunalt företag får ett tydligare resultatansvar och kan till skillnad från en förvaltning inte gå med underskott utan att det får omedelbara konsekvenser. Kommunala företag är egna juridiska personer som kan ingå i en kommunkoncern.

Kommunalförbund

Kommunalförbund kan bildas för att gemensamt driva verksamhet. Bildare kan vara kommuner och/eller landsting/region. Varje förbundsmedlem är representerad i den beslutande församlingen med minst en ledamot, som utses av respektive medlemskommuns fullmäktigeförsamling.
